

Merking av toski vestan fyri Suðuroy í 1952.

Eftir Jákup Sverra Joensen.

1. Inngangur.

Longu í 1909 fór Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser undir at merkja fisk undir Føroyum. Um úrslitini tey fyrstu áriní, 1909–13, hevur *Strubberg* (1916) gjølliga skrivað frá greiðing. Hesi áriní vórðu 4100 fiskar merktir, fjøldin smá fiskur. Einir 1800 av hesum vórðu merktir í Nólsoyarfirði og eystan og sunnan fyri Nólsoynna, 600 á Føroya banka og restin á ymiskum øðrum støðum kring oyggjarnar. Eisini hevur *Strubberg* (1933) skrivað um merkingarnar í 1923–27. Í hesum tíðarskeiðinum vórðu einir 2000 fiskar merktir, onnur helvtin í Nólsoyarfirði og uttanum Nólsoynna. Tað mesta av hinari helvtini eystan og vestan fyri Sandoyinna og á Norðhavinum. Tær seinastu merkingarnar, 1927–37, hevur *Táning* (1940) greitt frá. Um 1200 toskar vórðu merktir hesi áriní. Hetta var stórur gýtandi toskur, flest allir merktir á Norðhavinum um várið.

Aðalúrslitini av hesum merkingum eru í stuttum hesi:

1. Av 7300 merktum fiskum eru 2400 fiskaðir aftur (34 %), meginparturin fyrsta árið aftaná merkingina. *Strubberg* (1933) skrivur, at í Nólsoyarfirði verða eini 50 % av tí 2 ára gamla fiskinum, ið veksur upp har, fiskað á hvørjum ári. Uttanum Sandoyinna og eystan fyri Nólsoynna.

oyнна verður fiskað millum fjórðing og triðing av fiskinum, sum her er 2–4 ára gamal. Á Norðhavinum eru 18 % av merktu fiskunum fingin aftur.

2. At kalla allur fiskurin er fingin aftur undir Føroyum, bert triggir eru afturfiskaðir aðrar staðir: ein við Orkneyggjarnar, ein í Norðsjónum og ein undir Bjarnoynni. Hetta rímar væl við, at Føroyafiskurin er serstøk grein av toski (*Schmidt* 1930). Meðan smáfiskurin ferðast lítið yvirhøvur, er tað øðrvísi við toskinum. Tá hann hevur gýtt á Norðhavinum um várið, spjaðist hann við oyggjarnar. Men næsta vár er hann aftur at finna á Norðhavinum (*Táning* 1940).
3. Toskurin á Føroya Banka er serstøk grein, ið hevur lítið og einki samband við fiskin inni undir oyggjunum. Av teimum 600 fiskum, ið vórðu merktir á Føroya Banka, eru bert 2 fingnir aftur inni við oyggjarnar.

2. Merkingin í 1952.

Vegna seinasta veraldarbardaga, hildu tær merkingar, ið Danir høvdu gjørt her, uppat í 1939. Í 1951 varð Fiskirannsóknarstovan sett á stovn í Tórshavn. Árið eftir varð farið undir at merkja fisk. Hetta árið vórðu tilsamans 1093 fiskar merktir undir Føroyum. Her skullu vit greiða eitt sindur frá merkingini av 523 fiskum vestan fyri Suðuroy á sumri og á heysti 1952.

Til merkingina vórðu nýttir ebonitknappar, settir fastir í kápuna, soleiðis at annar knappurin situr inni undir kápunum og hin uttaná. Hesir báðir verða festir saman við silvurtráði, ið gongur ígjøgnum eitt av kápubeinunum, *Praeoperculum* (*Táning* 1940, p. 7). Fiskað varð við snøri. Tá merkt verður, verður fiskurin mátaður (full longd í cm), merktur og so sleptur út aftur beinan vegin. Fiskar, ið bløða illa ella eru skaddir á annan hátt av húkinum verða kortini ikki sleptir av stað aftur.

1. *Á sumri.* Hin 16. juni 1952 vóru tveir maskinbátar úr Fámjin leigaðir til at merkja fisk vestan fyri bygdina. Henda dagin lá danska rannsóknarskipi «Dana» á Tvøroyri, og vit fingi tveir fiskifrøðingar av «Danu» at hjálpa okkum við merkingini. Roynt var einar triggjar fjórðingar úr landi á umleið 80 metra dýpi, ætlað støða mundi vera $61^{\circ} 30' \text{ N} - 7^{\circ} 00' \text{ V}$. Á báðum bátunum vórðu merktir 371 fiskar tilsamans.

2. *Á heysti.* M/b «Akranes» úr Bø merkti fisk fyri Fiskirannsóknarstovuna á heysti 1952. 18.–19. november vóru vit vestan fyri Suðuroy og merktu her tilsamans 152 fiskar. Roynt varð einar fimm fjórðingar úr landi á umleið 100 metra dýpi, kannað støða $61^{\circ} 32' \text{ N} - 7^{\circ} 07' \text{ V}$.

3. Úrslitið av merkingini.

1. talva vísir (í 5 cm bólkum), hvussu stórir teir merktu fiskarnir vóru, afturat vísir hon longd og aldur á teimum fiskum, ið ikki vóru sleptir av stað aftur 18. og 19. november. Sum áður frásagt verður skaddur fiskur ikki av stað aftur sleptur men úr honum verða nytrirnar tiknar, so vit kunna síggja, hvussu gamal hann er. Tað er mest smáfiskur ið er merktur, flestu 2–3 ára gamlir. Í november merktu vit ongan fisk undir 45 cm, so helst eru ógvuliga fáir 1 ára gamlir fiskar merktir. Hetta síggja vit av 1. talvu. Men heldur ikki í juni munnu nógvir 1 ára gamlir fiskar vera merktir, tí vit mugu minnst til, at hetta eru fimm mánaðir frammanundan aldursgreiningunum av fiski frá november. Frá juni til november veksur smáfiskurin vanliga 1–2 cm um mánaðin.

Av teimum 371 fiskunum, ið merktir vóru í juni eru 66 fingnir aftur (17,8 %). 2. talva vísir, hvønn dag fiskurin er afturfingin, mánaðir aftaná merkingina, støða, longd á fiskinum tá hann varð merktur, og tá hann varð fiskaður aftur, aldur á teimum fiskum har nytrurnar eru sendar inn saman

við merkinum, hvussu langt burtur fiskurin er afturfiskaður frá staðnum, har hann varð merktur, fiskireiðskapur, og hvaðani fiskifarið er. 3. talva vísir tað sama sum 2. talva fyri teir fiskar, ið merktir vóru 18. og 19. november. Av teimum 152 fiskunum, ið vórðu merktir hesar báðar dagar, eru 28 fiskaðir aftur (18,4 %).

Vit síggja her, hvussu nógvir fiskar eru afturfingnir 1., 2., 3. og 4. árið aftaná merkingina:

	Merktir	Afturfiskaðir				Afturfingnir tilsamans	%
		1.	2.	3.	4. árið		
16. juni 1952	371	34	24	3	5	66	17,8
18.-19. nov. 1952	152	19	7	2		28	18,4

Allur fiskurin er fingin aftur undir Føroyum (ein á Føroya banka) uttan ein, ið er fiskaður norðan fyri Dogger banka í Norðsjónum. Hesin fiskur er fingin 27. september 1955 (merktur 16. juni 1952) av einum snurruvadáðsbáti úr Grimsby, einar 4600 fjórðingar frá staðnum har hann er merktur. Annars síggja vit á kortinum (1.-8. mynd), hvar fiskurin er afturfingin. Tann dupulti ringurin vestan fyri Suðuroy vísir staðin, har fiskurin er merktur. Teir svørtu blettirnir uttan um oyggjarnar vísa, hvar fiskurin er afturfingin. Tølini merkja hvussu nógvar mánaðir fiskurin hevur verið í sjónum aftaná merkingina. 1.-5. mynd vísa afturfisking av fiski merktur 16. juni. 1. mynd vísir afturfisking tað fyrsta hálva árið, 2. mynd tað næsta hálva árið o.s.fr., tó vísir 5. mynd teir fiskar ið eru afturfiskaðir meiri enn 2 ár eftir merkingina. 6.-8. mynd vísa afturfisking av fiski merktur 18.-19. november. 6. mynd vísir afturfisking tað fyrsta hálva árið, 7. mynd tað næsta hálva árið og 8. mynd teir fiskar, ið eru fiskaðir aftur meira enn eitt ár aftaná merkingina.

Fara vit at kanna, hvør ið hevur fiskað hesar 94 aftur-

fingnu fiskarnar, siggja vit á 2. og 3. talvu, at Føroyingar hava fingið 45 og bretskir trolarar 49 fiskar. 48 fiskar eru fiskaðir við trolí, 36 við snøri, 9 við línu og 1 við snurruvåd.¹⁾

1. talva. Merkingin vestan fyri Suðuroy í 1952.

(Table 1. The Marking Experiments west of Suðuroy in 1952).

cm	Tal av merktum fiski (The numb. of Cod liberated)		Aldur av fiski 18–19/11 (The age of Cod 18–19/11)					
	16/6	18–19/11	1 ár	2 ár	3 ár	4 ár	5 ár	6 ár
90-94	1							1
85-89	3							1
80-84	6	2				1		
75-79	15	2					1	
70-74	15	2			1			
65-69	18	8			3			
60-64	41	11			3			
55-59	27	31		16	8			
50-54	47	66		27	3			
45-49	81	30		24	2			
40-44	99		24	11				
35-39	18		13					
34			1					
	371	152	38	78	20	1	1	2

1) Vit takka teimum, ið hjálpt okkum hava við at merkja fisk, og eina serstaka tøkka veita vit teimum, ið fingið hava fiskin aftur og hava givið hann upp.

2. talva. Afturfingin fiskur, merktur 16. juni 1952.

(Table 2. The Recaptured Cod, marked the 16th of June 1952).

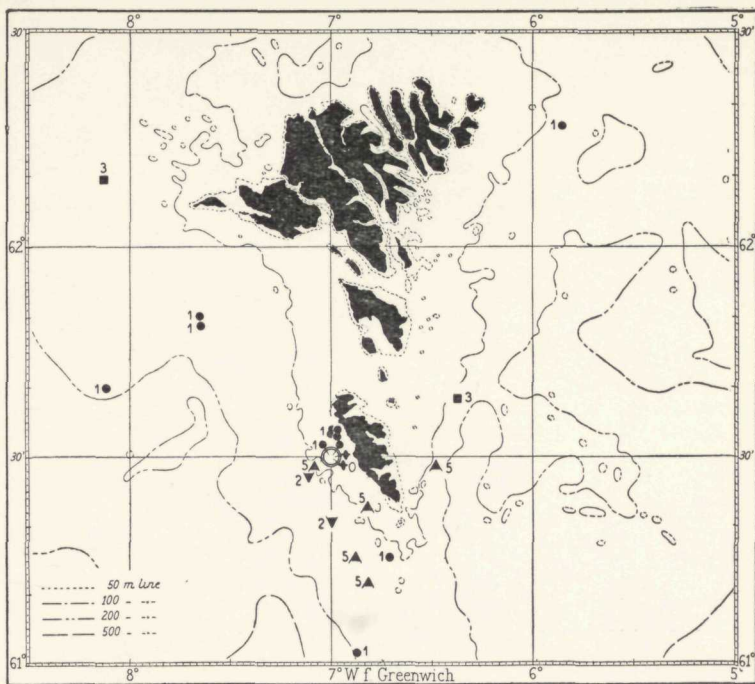
Dagur (Date)	Mánaðir í sjónum (No. of months in sea)	Støða (Position)	Longd cm (Length)		Aldur (Age)	Fj. frá merkisstaðnum (Mile)	Reiðskapur (Gear)	Heimstaður fiskifarsins (Fishing port)
			Merking (Initial)	Afturfingin (Recapt.)				
26/6 -52	0	61° 30' N - 7° 00' V	47			0	snøri	Fámjin
1/7 --	0	-- -- --	52	52		0	--	--
16/7 --	1	61° 15' N - 6° 45' V	56	56	3	17	trol	Grimsby
18/7 --	1	61° 30' N - 7° 00' V	45			0	snøri	Fámjin
-- --	1	62° 15' N - 5° 50' V	60	60	3	75	trol	Aberdeen
-- --	1	61° 33' N - 7° 00' V	49	50		3	snøri	Hvalbøur
-- --	1	-- -- --	50			3	--	--
19/7 --	1	61° 33' N - 7° 00' V	59			0	--	Fámjin
23/7 --	1	61° 49' N - 7° 38' V	69			25	trol	Grimsby
-- --	1	-- -- --	54			25	--	--
29/7 --	1	61° 32' N - 6° 54' V	44	45		3	snøri	Fámjin
-- --	1	-- -- --	55	57		3	--	--
30/7 --	1	61° 40' N - 8° 10' V	65	68	5	30	trol	Hull
-- --	1	61° 01' N - 6° 50' V	80			30	--	Grimsby
15/8 --	2	61° 22' N - 7° 00' V	45	47	2	8	--	Aberdeen
21/8 --	2	61° 28' N - 7° 09' V	45	46	2	3	--	--
12/9 --	3	61° 38' N - 6° 25' V	60			25	--	Grimsby
1/10 --	3	62° 10' N - 8° 10' V	67			50	--	--
6/11 --	5	61° 29' N - 6° 30' V	40	50		24	lína	Akrar
12/11 --	5	61° 16' N - 6° 52' V	49	56	3	15	snøri	Vágur
19/11 --	5	61° 23' N - 6° 43' V	62			10	--	Sunnbøur
20/11 --	5	61° 11' N - 6° 50' V	43	49	3	19	lína	Tvøroyri
27/11 --	5	61° 29' N - 7° 06' V	78	85		3	--	Lopra
15/12 --	6	61° 25' N - 7° 05' V	62	64	4	6	trol	Grimsby
7/1 -53	7	61° 52' N - 7° 46' V	51	55		35	lína	Klakksvík
26/1 --	7	61° 23' N - 6° 30' V	79	83		18	--	Vágur
2/2 --	7	61° 30' N - 7° 00' V	72			0	snøri	Fámjin
14/2 --	8	61° 15' N - 6° 55' V	61	66	4	15	trol	Aberdeen
17/2 --	8	61° 15' N - 7° 00' V	66			15	--	--
24/3 --	9	62° 07' N - 5° 20' V	52	59	3	80	--	--
20/5 --	11	61° 27' N - 6° 51' V	39	55	3	6	snøri	Vágur
22/5 --	11	-- -- --	48	58	4	6	--	--
25/5 --	11	62° 15' N - 7° 25' V	68	75	5	52	trol	Aberdeen

29/5 -53	11	62° 14' N - 6° 02' V	45	54	4	70	trol	Aberdeen
3/6 --	12	61° 31' N - 6° 57' V	46	60	4	3	snøri	Fámjin
6/6 --	12	61° 30' N - 7° 00' V	54			0	—	Hvalbøur
--	12	62° 20' N - 5° 52' V	46	58	4	76	trol	Aberdeen
9/6 --	12	61° 35' N - 6° 59' V	42	55		5	snøri	Fámjin
12/6 --	12	61° 54' N - 6° 18' V	47	61	4	50	trol	Aberdeen
20/6 --	12	61° 40' N - 7° 06' V	44	60	4	11	—	—
21/6 --	12	61° 48' N - 7° 46' V	61	71	4	30	—	Hull
27/6 --	12	61° 47' N - 7° 07' V	50	62	3	18	—	Aberdeen
29/6 --	12	61° 33' N - 6° 58' V	39	49		4	snøri	Tvøroyri
1/7 --	12	61° 37' N - 6° 28' V	49	67	4	32	trol	Aberdeen
--	12	— — — —	47	66	4	32	—	—
7/7 --	13	61° 46' N - 7° 06' V	48			17	—	Fleetwood
8/7 --	13	61° 55' N - 7° 00' V	40	52		25	snøri	Skopun
10/7 --	13	61° 28' N - 6° 55' V	44	59	4	3	—	Vágur
24/7 --	13	61° 26' N - 6° 53' V	43	55	3	5	—	—
20/9 --	15	61° 30' N - 7° 00' V	44		3	0	snøri	Fámjin
12/12--	18	Føroyar	46				trol	Aberdeen
18/2 --54	20	62° 17' N - 6° 01' V	59	77	5	75	—	—
6/3 --	21	62° 01' N - 7° 58' V	49			42	—	Hull
20/3 --	21	61° 38' N - 7° 02' V	41	53	4	8	snøri	Hvalbøur
3/4 --	21	62° 35' N - 6° 52' V	42	66	4	85	trol	Stonehaven
17/4 --	22	62° 14' N - 6° 02' V	46	68	5	65	—	Aberdeen
23/4 --	22	61° 34' N - 7° 00' V	42	53	4	4	snøri	Hvalbøur
13/5 --	23	61° 27' N - 6° 53' V	58	70		5	—	Sunnbøur
2/11--	28	61° 19' N - 6° 57' V	49			19	trol	Hull
3/2 -55	32	62° 02' N - 5° 56' V	49			55	lína	Klakksvík
22/2 --	32	61° 27' N - 7° 18' V	44	74	4	9	trol	Aberdeen
24/8 --	38	61° 08' N - 6° 35' V	50			25	—	Grimsby
27/9 --	39	55° 40' N - 3° 00' E	45			460	snurruv.	—
8/11--	41	61° 30' N - 7° 03' V	46	75		2	snøri	Fámjin
25/2 -56	44	62° 08' N - 6° 09' V	44	87		60	lína	Gøta
30/4 --	46	62° 32' N - 6° 48' V	54			85	trol	Aberdeen

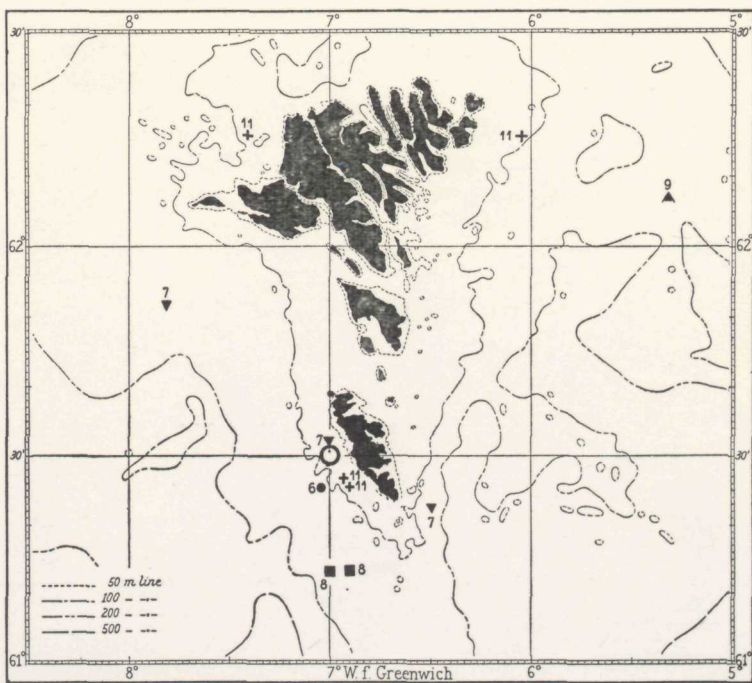
3. talva. Afturfingin fiskur, merktur 18.—19. nov. 1952.

(Table 3. The Recaptured Cod, marked the 18th and the 19th of Nov. 1952).

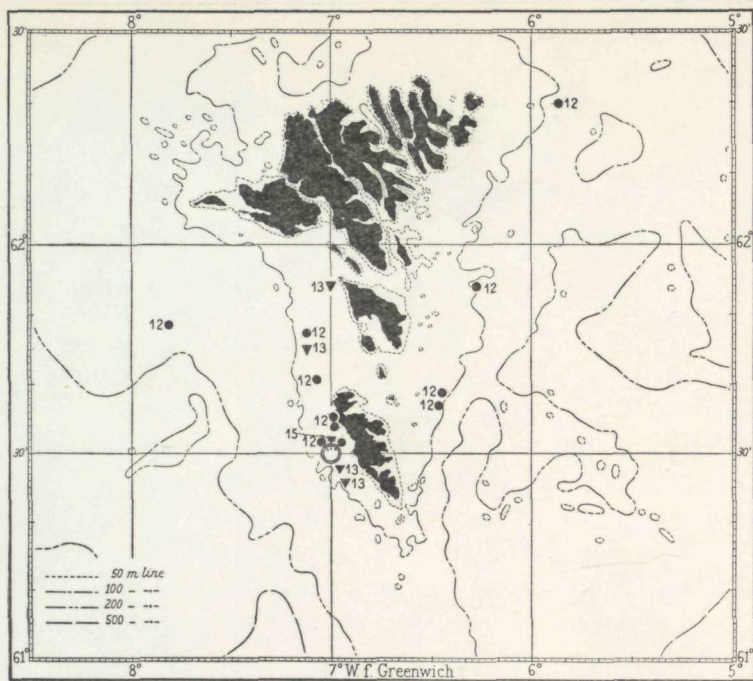
Dagur (Date)	Mánaðir í sjónum (No. of months in sea)	Støða (Position)	Longd cm (Lenght)		Aldur (Age)	Fj. frá merkisstaðnum (Mile)	Reiðskapur (Gear)	Heimstaður fiskifarsins (Fishing port)
			Merking (Initid.)	Afturfingin (Recapt.)				
20/12—52	1	62° 16' N - 7° 30' V	50	50	2	50	trol	Aberdeen
12/1 —53	2	61° 17' N - 6° 40' V	53	59	3	20	lína	Vágur
13/1 —	2	61° 10' N - 6° 50' V	50			22	trol	Grimsby
2/2 —	2	61° 10' N - 6° 35' V	53	53	3	28	—	—
14/2 —	3	61° 30' N - 7° 10' V	65	66	4	3	—	Aberdeen
15/2 —	3	Føroyar	62	62	4		—	—
12/3 —	4	61° 17' N - 6° 44' V	53			20	snøri	Porkeri
12/5 —	6	61° 31' N - 6° 56' V	56	56		5	—	Fámjin
15/5 —	6	61° 30' N - 6° 55' V	48			6	—	Vágur
27/5 —	6	61° 31' N - 6° 56' V	47	53		5	—	Hvalbøur
5/6 —	6	61° 30' N - 6° 58' V	49	54	3	4	—	Fámjin
21/6 —	7	61° 48' N - 7° 46' V	48	52	3	25	trol	Hull
1/7 —	7	61° 37' N - 6° 28' V	52	59		25	—	Aberdeen
1/7 —	7	Føroya banki	55			50	—	Grimsby
4/7 —	7	61° 27' N - 6° 52' V	50	54	3	5	snøri	Vágur
7/7 —	8	61° 46' N - 7° 06' V	46			14	trol	Fleetwood
31/7 —	8	61° 23' N - 6° 30' V	54	62	3	20	—	Aberdeen
20/9 —	10	61° 32' N - 7° 00' V	52		3	3	snøri	Fámjin
20/9 —	10	61° 32' N - 7° 00' V	54		3	3	—	—
10/11—	12	61° 28' N - 6° 58' V	56	62	4	6	—	Hvalbøur
20/3 —54	16	61° 42' N - 7° 06' V	45	60	4	10	trol	Aberdeen
8/4 —	17	62° 20' N - 6° 02' V	51	67	4	65	—	Grimsby
28/5 —	18	61° 32' N - 7° 07' V	45	56		0	snøri	Hvalbøur
4/6 —	18	61° 48' N - 7° 07' V	48	63	4	14	trol	Grimsby
16/6 —	19	61° 30' N - 7° 00' V	50	68	4	5	snøri	Fámjin
6/7 —	20	61° 46' N - 7° 07' V	50			22	trol	Grimsby
9/3 —55	28	62° 24' N - 8° 15' V	52	64	4	60	lína	Klakksvík
29/3 —	28	62° 02' N - 7° 55' V	49	78	5	37	trol	Grimsby

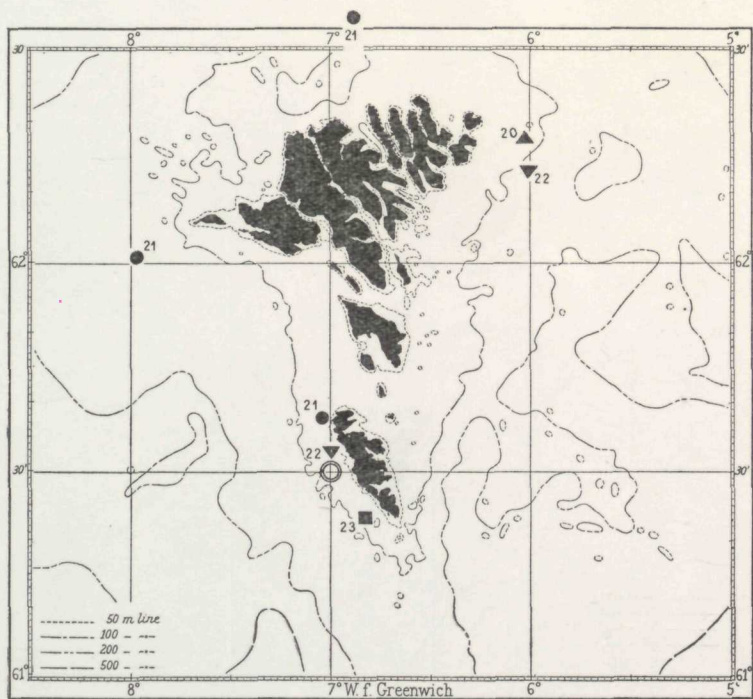
1. mynd.

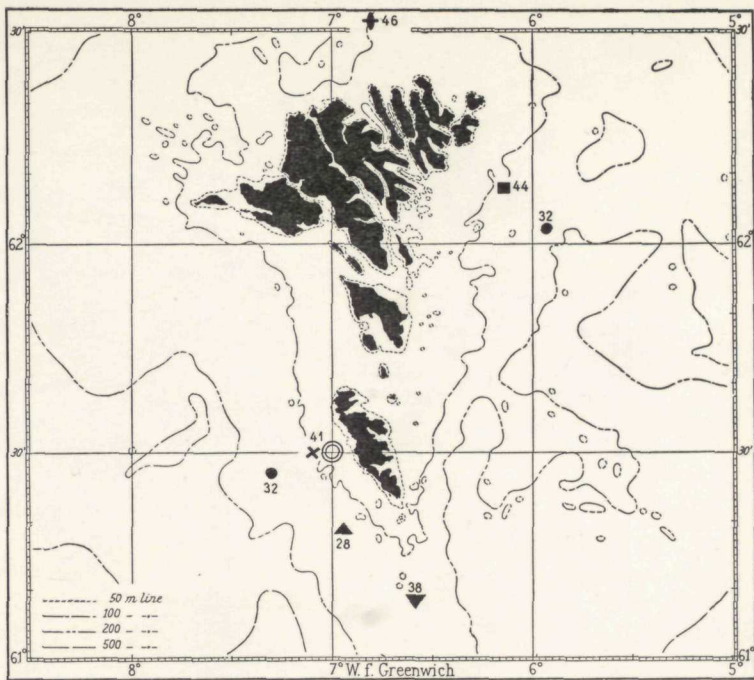
2. mynd.

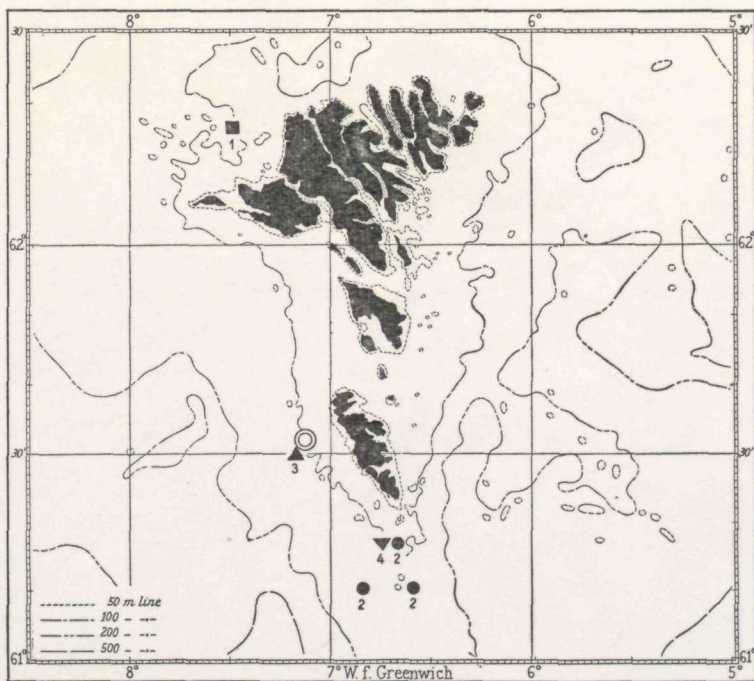
3. mynd.

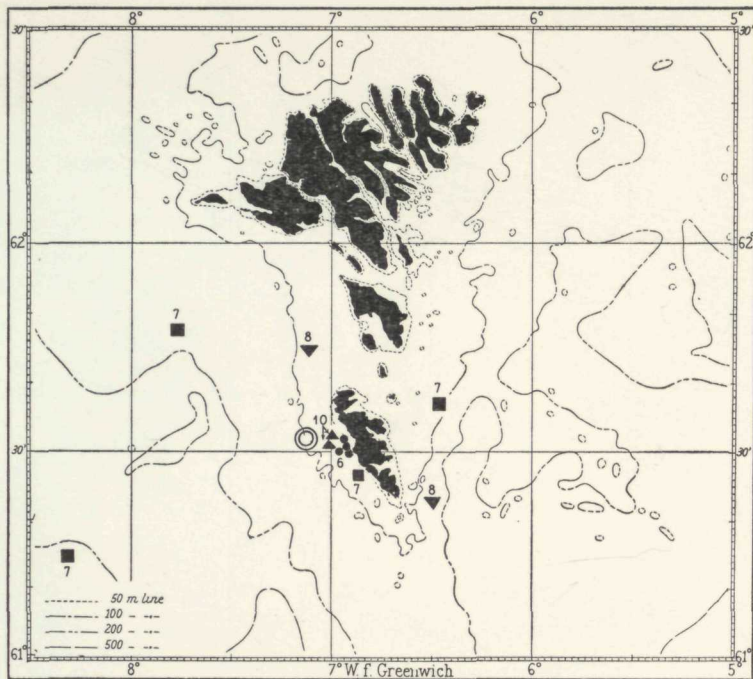
4. mynd.

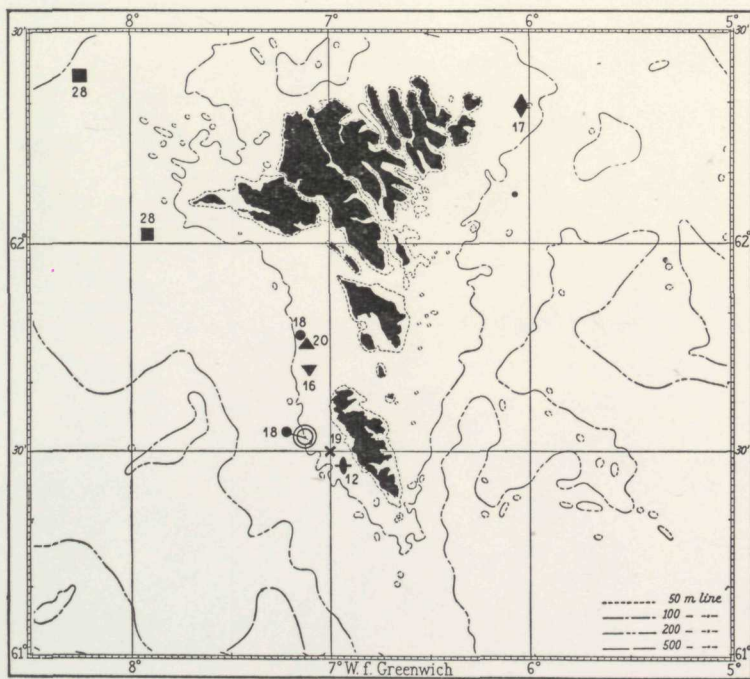
5. mynd.

6. mynd.

7. mynd.

8. mynd.

SUMMARY

The marking experiments with Cod at the Faroes in 1909–1937 were dealt with by *Strubberg* (1916 and 1933) and *Tåning* (1940). The present report discusses the marking experiments with Cod west of Suðuroy in 1952. 523 Cod were marked, 371 in June and 152 in November. Most of these were small (Table 1). 94 Cod (18 %) are recaptured (Table 2–3). One is recaptured on Faroe Bank and one on Middle Rough in the North Sea. All the others are recaptured off the Faroes (Fig. 1–8). The figures in Fig. 1–8 indicate the numbers of months in sea after tagging. British trawlers took 49 of the recaptured Cod, and Faroese boats 45. 48 Cod were taken by trawl, 36 by hand line, 9 by line and 1 by seine.

BÓKMENTIR

1. *Schmidt, Johs.*: Racial Investigations X. The Atlantic Cod (*Gadus callarias* L.) and local races of the same. Comptes rendus des travaux du Laboratoire Carlsberg 18. Vol. No. 6. Copenhagen 1930.
2. *Strubberg, A. C.*: Marking Experiments with Cod at the Faroes. Medd. f. Komm. f. Havundersøgelser. Fiskeri. 5, 2. København 1916.
3. — : Marking Experiments with Cod at the Faroes. II. Medd. f. Komm. f. Danm. Fiskeri- og Havundersøgelser. Fiskeri. 9, 7. København 1933.
4. *Tåning, A. Vedel*: A Method for Marking Cod. Capt. Hansen's marking needle. Journal du Conseil. Vol. 8. p. 385. København 1933.
5. — : Some Features in the Migration of Cod. Journal du Conseil. Vol. 12. København 1933.
6. — : Migration of Cod Marked on the Spawning Places of the Faroes. Medd. f. Komm. f. Danm. Fiskeri- og Havundersøgelser. Fiskeri 10, 7. København 1940.